

αὐτῶν, καὶ αὐτὸ τὸ εὐλογημένον ρουφétιον, ὡς ἀναδεξάμενον τὴν οἰκονομίαν αὐτῶν, ὀφείλει ἐπιστατεῖν θεοφιλῶς καὶ διοικεῖν τὰς προσόδους αὐτῶν καὶ τὰς δαπάνας ἀξιοπρεπῶς, καὶ ἐκ τῶν τεταγμένων ἐτησίων καὶ μηνιαίων δικαιωμάτων καὶ εἰσοδημάτων αὐτῶν πληροῦν τοὺς μισθοὺς τῶν διδασκάλων, καὶ φροντίζειν ἀγρύπνως τῆς ἐπιμελοῦς παραδόσεως αὐτῶν, καὶ τῆς ἐπιδόσεως τῶν φοιτῶντων μαθητῶν, καὶ τῆς χρηστοηθείας, καὶ τὰ προσδαπανώμενα ἐξ ἰδίων αὐτῶν ποιεῖν καὶ καταβάλλειν, καὶ μηδὲν ἀπαιτεῖν παρὰ τῶν ἐνοριτῶν ἕνεκα προσδαπανηθέντων ἐξόδων μέχρι καὶ τοῦ λεπτοῦ, ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν τῷ τεταγμένῳ καὶ ὀρισμένῳ καιρῷ ποιεῖν ἐν τῇ ρηθείᾳ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν εἰσοδίων τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου μίαν ἀρτοκλασίαν ὑπὲρ μνημοσύνου αὐτῶν τε ὡς κτιτόρων καὶ διοικητῶν, καὶ τῶν λοιπῶν τῶν εὐσεβῶς συνδρομησάντων, καὶ βοηθούντων ταῖς δύο ταύταις σχολαῖς, διορίζεσθαι δὲ κατὰ κοινὴν γνώμην, καὶ σύμφωνον ἐκλογὴν τρεῖς ἐπιτρόπους τοὺς μᾶλλον δοκίμους, εὐσυνειδήτους, καὶ εὐκαταστάτους, καὶ ἀξίους τῆς τοιαύτης διοικήσεως, δύο ἀπὸ τοῦ εὐλογημένου αὐτῶν ρουφétiou, ἓνα καψιμάλην, καὶ ἓνα γραμματικόν, καὶ τὸν τρίτον παρὰ τῶν ἐνοριτῶν τοῦ Πέγιογλου χριστιανῶν, οἵτινες ὀφείλουσι μετὰ προθυμίας καὶ ζήλου ἐνθέου ἐπιστατεῖν, καὶ διοικεῖν τὰς δύο ταύτας σχολάς, καὶ οἰκονομεῖν ἐν θεοφοβίᾳ τὰς προσόδους αὐτῶν καὶ δαπάνας, καὶ φροντίζειν τῆς διαμονῆς καὶ εὐστάθειας αὐτῶν, καὶ προνοεῖν τῆς ἀνέσεως τῶν διδασκάλων, καὶ τῆς ἐπιμελοῦς αὐτῶν παραδόσεως, καὶ τῆς ἐπιδόσεως, καὶ εὐταξίας τῶν μαθητῶν, καὶ συμπροθυμεῖσθαι, καὶ συναγωνίζεσθαι τῆς αὐξήσεως τῶν προσόδων, καὶ τῶν εἰς ὠφελειαν τῶν σχολῶν συντεινόντων, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ χρόνου τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῶν διδόναι καθαρὸν, καὶ ἀκριβὴ λογαριασμὸν περὶ πάντων τῶν προσόδων καὶ δαπανημάτων πρὸς τὸ εὐλογημένον ρουφétιον τῶν φερμελετζίδων, καὶ προσέχειν ἀκριβῶς ἵνα μὴ γίνηται καθ' οἰονδήποτε τρόπον παρεκτροπὴ τις τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθεισῶν συνθηκῶν αὐτῶν καὶ συμφωνιῶν καὶ ὑποσχέσεων καὶ καταργηθῶσιν ἐξ ἀμελείας, ἢ ἀπροσεξίας, αἱ ἐπὶ κοινῇ ὠφελείᾳ συσταθεῖσαι αὐταὶ δύο σχολαί. Ὅσοι δὲ τῶν χριστιανῶν ἱερωμένοι ἢ λαϊκοὶ ἐκάστης τάξεως καὶ βαθμοῦ τολμήσουσι ποτε κακοβούλως προξενῆσαι ταραχὰς ἢ σκάνδαλα, καὶ διασεισάειν τὴν θεοφιλῆ διοίκησιν αὐτῶν τῶν σχολῶν, καὶ ἀποξενῶσαι τῆς ἐπιστάσεως τοῦ εὐλογημένου ρουφétiou τῶν φερμελετζίδων, καὶ φωραθῶσιν ἀντικείμενοι καὶ ἀντιπράττοντες εἰς τὰς γινόμενας ταύτας συνθήκας καὶ ὑποσχέσεις τὰς ἐπικυρωθείσας ἤδη ἐκκλησιαστικῶς, οἱ τοιοῦτοι ὅποιοι ἂν ᾖσιν, ὡς κοινοὶ λυμεῶνες, καὶ πολέμιοι τῶν καλῶν καὶ θεαρέστων ἔργων καὶ κατορθωμάτων καὶ διώκται τῆς παιδείας, ἀφωρισμένοι ὑπάρχουσιν (ἐπονται αἱ συνθήκαι ἀραί). Ταῦτα ἀπεράνθη καὶ κεκρύφαται συνοδικῶς διὸ εἰς ἔνδειξιν καὶ διηγετὴ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγίλλιδες ἐν μεμβράναις γράμμα, κατὰστρωθὲν τε ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χρι-

στοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐδόθη εἰς τὸ εἰρημένον ἐσάφριον τῶν φερμελετζίδων.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ πέμπτῳ, κατὰ μῆνα ὀκτώβριον Ἐπιμελήσεως Θ'.

Καλλίνικος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κων)πόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης. + ὁ Καισαρείας Φιλόθεος + ὁ Ἡρακλείας Μελέτιος + ὁ Κυζίκου Ἰωακείμ + ὁ Νικομηδείας Ἀθανάσιος + ὁ Χαλκηδόνος Παρθένιος + ὁ Δέρκων Γρηγόριος + ὁ Θεσσαλονίκης Γεράσιμος + ὁ Προύσης Ἀνθίμος + ὁ Βερροίας Χρυσάνθος + ὁ Παλαιῶν Ἡερῶν Μακάριος + ὁ Μιτυλήνης Γερεμίας + ὁ Ἀγκύρας Ἰωαννίκιος + ὁ Προϊάβου Παρθένιος + ὁ Ἐάνθης Ναθανάηλ + ὁ Δημητριάδος Ἀθανάσιος + ὁ Φερσάλων Παρθένιος.

ΑΙ ΕΝ ΤΡΟΙΑ: ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ.

Παρακληθεὶς παρ' ἡμῶν ὁ ἐλλόγιμος πρῶην γυμνασιάρχης Ἀδριανουπόλεως καὶ γνωστὸς ἀνὰ τὸν φιλολογικὸν κόσμον κ. Ματθαῖος Παρανίκας, ὅπως ἐκθῇ συντόμως ἢ ἔχει γνώμην περὶ τῶν ἐναγγος ἐπαναληφθεισῶν καὶ εἰς πέρας ἀγθεισῶν ἀνασκαφῶν ἐν Τροίᾳ, πρὶ ὀφθαλμῶν ἔχων τὰ τε ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς διευθυντοῦ τῆς γερμανικῆς σχολῆς ἐν Ἀθήναις D. Dörpfeld καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ κατὰ τὰς πρώτας ἀνασκαφὰς ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Schliemann τῇ ἐκείνου γνώμῃ περὶ τῆς θέσεως τοῦ Ἰλίου ἀντιταχάμενου κ. Bötticher, ἐπέστειλεν ἡμῖν πᾶντι εὐγενῶς τὰ ἐπόμενα. Ὁ κ. Ματθαῖος Παρανίκας φίλος γενόμενος τοῦ μακαρίτου Schliemann, πρῶτος ἀνεκινῶσατο τῷ 1875 τὴν αὐτοῦ γνώμην περὶ τῶν ἀνασκαφῶν αὐτοῦ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ, ἐλθὼν δ' ὕστερον ἐνταῦθα καὶ ὁ ἐνθους δημοστῆς καὶ τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ θαυμαστῆς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ βήματος αὐτὸς οὗτος ἀνεκινῶσατο τὰ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς καὶ ἦν περὶ αὐτῶν εἶχε γνώμην, σύμφωνον τῇ πρότερον ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Παρανίκα ἐξενεχθείσῃ. Τὰ ἐπισταλέντα ἡμῖν ὑπὸ τοῦ κ. Παρανίκα ἔχουσιν ὅδε:

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 44, 29 Αὐγούστου 1893, φύλλῳ τῆς «Ἐβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως» τοῦ **Νεολόγου** ἐδημοσιεύθη μετὰφρασίς πραγματείας περὶ τῶν ὄρι ἐν Τροίᾳ γενομένων ἀνασκαφῶν ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις γερμανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς κ. Dörpfeld, ἐν δὲ τῷ ὑπ' ἀριθ. 46, 12 Σεπτεμβρίου 1893, ἐδημοσιεύθη ἑτέρα ἀναιρτικὴ τῆς πρώτης ὑπὸ τοῦ κ. Bötticher, ἐνδιαφερομένου ἐπίσης εἰς τὰ κατὰ τὸ Ἰσδαρλίκ.

Ἐπισκεψάμενος τετράκις τὸ τρωϊκὸν πεδίον τοῖς μάλιστα μετὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ μακαρίτου E. Schliemann, τῷ 1875, 1878 καὶ 1881, ἐξέφρασα τῷ 1875 τῷ ἡμετέρῳ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ τὴν περὶ τούτου ιδέαν μου, ἐκ τῶν πρώτων δὲ ἀνεγνώρισα τὴν μεγάλην ἀξίαν τῶν ἀνακαλύψεων αὐτῶν, κηρύξας τὴν περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ Ὀμηρικοῦ Ἰλίου καὶ Ἰσδαρλίκ γνώμην μου καὶ τότε καὶ ἐφεξῆς μέχρι τοῦ 1891 διὰ διαφόρων δημοσιεύσεων (Νεολόγ. κατὰ ἰούνιον τοῦ 1875, Περιοδ. Φιλ. Συλλ. τόμ. 1' 1-10, 15, 78-87, Νεολ. κατὰ ἰανουάριον 1891).

Ἀπὸ τοῦ 1881 δὲν εἶδον πλέον τὸ Ἰσραλίκ. Ἐκτοτε αἱ ἀνασκαφαὶ ἐπανεληφθῆσαν πολλάκις καὶ μετὰ θάνατον μάλιστα τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἀνδρός μέχρις ἐσχάτων, τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν ὑπῆρξε πάντοτε εὐνοϊκόν, διότι νέα πράγματα ἀνεκαλύπτοντο κρατύνοντα ἐπὶ μᾶλλον τὴν ιδεάν, ὅτι ἐν τῷ ὄροσπεδίῳ τοῦ Ἰσραλὶκ ἐκρύπτοντο ἀρχαῖαι πόλεις, ὧν καὶ ἐγὼ εἶδον τότε πέντε ἀλλεπαλλήλων θεμέλια. Τὴν δευτέραν πόλιν κάτωθεν ἐθεώρησα τὸ Ὀμηρικὸν Ἰλιον, πρὸς δ' ἀναλύσας τὴν Ἰλιάδα ἐφήρμοσα ἅπαντα τὰ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενα γεγονότα. Ἐκ τῶν τελευταίων δημοσιεύσεων μαθάνομεν, ὅτι τὰ στρώματα τῶν συνοικισμῶν νύξῃθησαν εἰς ἐννέα ἀντὶ πέντε. Ἀδιάφορον τοῦτο οἱ Γερμανοὶ ἐπὶ πολὺ θέλουσιν ἐρίζει περὶ τούτου, ὡς καὶ περὶ τοῦ Ὀμήρου αὐτοῦ ἐν τῷ ἀκρατήρῳ αὐτῶν ἐρευνητικῷ πνεύματι. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐν τῇ ράξει τοῦ Ἰσραλὶκ ἐκρύπτονται πόλεις πολὺ ἀρχαῖαι, τῶν ὁποίων καὶ τὰ θεμέλια καὶ τὰ κτίρια, τὰς πύλας καὶ τὰ τεῖχη εἶδον καὶ πᾶς τις δύναται νῦν ἶδῃ. Μία τῶν πόλεων τούτων, ἡ δευτέρα καθ' ἡμᾶς, ἡ ἑκτὴ κατ' ἄλλους, εἶναι τὸ Ὀμηρικὸν Ἰλιον ἐξ ἁπαντος. Ὁ Schliemann, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν, μᾶς μετετόπισεν ἐκ τοῦ Βοννάργασι καὶ μᾶς ἔφερεν εἰς τὸ Ἰσραλίκ, περὶ ὃ στρέφονται τὰ συμβάντα τῆς Ἰλιάδος· τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν θάνατον δόξαν τοῦ δαιμονίου ἀνδρός.

Μ. ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ

Η ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΟΤΑΜΙΩΝ.

Τὸ «σπεῦδε βραδέως» ἐν πᾶσι μὲν πολλάκις λησμονεῖται συχνότερον ὅμως ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ, ἐνθουσιωδῶν μάλιστα ἀρχαιολόγων ἢ ἄλλων παρεμβαλλομένων οὕτω πρὸ τινων ἐτῶν διευτυμάνισθαι ἀνὰ τὴν Εὐρώπην πᾶσαν δι' ἰδίων, ἐπισήμων μάλιστα, τηλεγραφημάτων ἢ τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου ἀνακάλυψις, οὕτω πρὸ τινος χρόνου ἢ τοῦ τάφου τοῦ Σοφοκλέους, ὡς ἄλλοτε τοῦ Ἀγαμέμνονος, καὶ αὐτῶν τῶν λειψάνων αὐτοῦ, οὕτω καὶ νῦν διευτυμάνισθαι ἀνὰ τὸν κόσμον σύμπαντα ἢ ἄλλης Πομπωτίας ἀνακάλυψις ἐν Ἑλλάδι, παρὰ τὸ Λαύριον. Ἀλλ' ἀνθρακες ὁ θνῆσας ἐν γε τῷ παρόντι. Ἡ τὸν ἀρχαιολογικὸν κόσμον συνταράξασα ἀνακάλυψις ἀρχαίας πόλεως, περιορίζεται εἰς ἐρείπια τινα, καὶ ταῦτα πρὸ ἐτῶν ἐπὶ τὰ ἀνακαλυφθέντα. Ἰδοὺ ὡς ἔχουσι τὰ πράγματα :

Πρὸ ἐπτὰ περίπου ἐτῶν, γιγνομένης ἐκχωματώσεως κατὰ τὴν παραλίαν, εἰς ἀπόστασιν διώρον τοῦ Λαυρίου, ἀνεκαλύφθησαν ἀπροόπτως ἐρείπια τινα, ἐν αἷς διεκρίνοντο δύο πύργοι, μία πύλη, ἰδιωτικαὶ τινες οἰκίαι καὶ μέρος ὁδοῦ. Αἱ ἐφημερίδες ἐποιήσαντο τότε λόγον περὶ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης, ἥτις καὶ ἀνεκοινώθη ἐν συνεδρίᾳ τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας, ἀλλὰ δὲν ἀπεδόθη μεγάλη σημασία περὶ αὐτῆς, ἐφ' ᾗ καὶ οὐδόπως ἐγένοντο περαιτέρω ἀνασκαφαί. Ἀλλὰ πρὸ δύο ἐτῶν ὁ γῶστος ἀρχαιολόγος Loeper, ποιούμενος μελέτας περὶ τῶν ἀρχαίων δήμων τῆς Ἀττικῆς, ἐξήνεγκε γνῶμην, ἀνακρινθεῖσαν καὶ εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐταιρείαν, καθ' ἣν τὰ πρὸ πενταετίας ἀνακαλυφθέντα ἐρείπια ἀνήκου-

σιν εἰς τὸν δῆμον Ποταμίων, λαβόντα τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τινος παραγορέοντος ποταμοῦ. Τοῦτο ὁ κ. Loeper ἐδημοσίευσε καὶ διὰ τοῦ δελτίου τῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς (Mittheilungen, XVII. 4). Τὰ πράγματα παρέμενον εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας ἀποδεξαμένης, ὡς φέρεται, τὴν γνῶμην τοῦ κ. Loeper καὶ ἐγκρινάσης τὴν ἐνέργειαν ἀνασκαφῶν, ἀλλὰ μὴ ἐπιχειρησάσης αὐτὰς μέχρι τοῦ νῦν.

HERMANN SAUPPE.

Κρατίστος ἑλληνιστής, τῶν κρατίστων Γερμανῶν, ὅσοι καὶ πρότερον μὲν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐνεστώσαν ἑκατονταετηρίδα περὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα ἡσχολήθησαν, μελέταις σοφαῖς καὶ ἐκδόσεσιν ἐξόχοις πολλὰ αὐτῆς διαλευκάναντες, ὁ Hermann Sauppe, ἐτελεύτησεν ἄρτι. Ὁ γερμανὸς οὗτος φιλόλογος καὶ κριτικὸς ἐγεννήθη ἐν Weinstein τῆς Σαξωνίας τῷ 1809, ἀκροασάμενος δὲ τῶν μαθημάτων τοῦ ιδρυτοῦ τῆς συντάξεως καὶ τῆς ἑλληνικῆς μυθρικῆς καὶ ζουροῦ ἀντιπάλου τοῦ Bæekh καὶ τῆς ἱστορικῆς σχολῆς Godefroy Hermann ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Λειψίας, διωρίσθη τῷ 1833 καθηγητῆς ἐν τῷ γυμνασίῳ τῆς Ζυρίχης, εἰτα ὑφηγητῆς καὶ ἀκολουθῶς ἑκτακτος καθηγητῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς αὐτῆς πόλεως. Τῷ 1845 ὀνομάσθη γυμνασιάρχης τοῦ ἱστορικοῦ γυμνασίου τῆς ἱστορικῆς Βαϊμάρης, μετὰ δὲ ἔτος ἐν ἐγένετο καθηγητῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Γοττίγγης, ἐν ᾧ διέμεινεν. Ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ σημειοῦται ἐν πρώτοις Ἐπιστολὴ κριτικὴ ἢ πρὸς God. Hermann (Epistola critica ad Godefredum Hermannum ἐν Λειψία 1842), ἐκδόσεις τοῦ Λυκούργου (ἐν Ζυρίχῃ 1834) τῶν Ἀττικῶν ῥητόρων μετὰ τοῦ Baier (ἐν Ζυρίχῃ 1839, 1850, 3 τόμ.), τῶν πολιτικῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους (Gotha 1845) καὶ τῶν Δύω λόγων τοῦ Ὑπερείδου (Gœttingue, 1848, 1860). Ἀλλὰ τὸ ἔργον, ὅπερ ἀνέδειξε τὸν Sauppe καὶ γνωστὸν τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατέστησεν ἐστὶν ἡ συλλογὴ τῶν ἑλλήνων κλασσικῶν, ἡ λεγομένη τοῦ Weidemann, ἣν διτύχυνε δὲν τῷ Haupt ἀπὸ τοῦ 1848, ἐν ᾗ περιλαμβάνονται ἰδιαί ἐκδόσεις αὐτοῦ αἱ ἑξῆς : Ὁ Πρωταγόρας (1857) καὶ Γοργίας (1863) τοῦ Πλάτωνος. Ἐπίσης μνημονευταῖοι καὶ οἱ Ἀκαδημαῖκοι λόγοι αὐτοῦ (ἐν Βαϊμάρῃ 1856), οἵτινες ἐκτιθεῖσι τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐνόει τὴν γυμνασιακὴν παιδευσιν. Ἐγκαταλείπει δὲ μέγαν ἀριθμὸν διατριβῶν, ὑποβληθεῖσιν εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἐταιρείας τῆς Λειψίας καὶ τῆς Γοττίγγης, ἐν αἷς πολλὰ τὰ σοφὰ περὶ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας καὶ ἐπιγραφικῆς καὶ ὧν πολλὰ κριτικά εἰς τοὺς ἑλλήνας συγγραφεῖς, τὸν Πλούταρχον, τὸν φιλόδοξον, καὶ τὸν Πλαῦτον καὶ τὸν Κικέρωνα. Συνειργάσθη δὲ καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ κριτικῇ ἐκδόσει τῶν Ἔργων τοῦ Schiller (Στουτγάρδῃ 1867 καὶ ἐξ.) παρασχὼν τὸν πέμπτον αὐτῆς τόμον, περιλαμβάνοντα τὸν Don Carlos.

Ἀπὸ τοῦ 1875 δὲ διετέλει μὲλος ἐπίτιμον τοῦ ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου.

Α.